

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดสถาบันหนึ่งในการให้ความช่วยเหลือต่อสังคมไทยตลอดมา โดยมีส่วนในการกล่อมเกลাজิตใจและลักษณะนิสัยของคนไทย รวมทั้งแก้ปัญหาทางสังคมให้แก่ประชาชน จนถึงปัจจุบัน พระพุทธศาสนาจึงมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทย หลักธรรมคำสอนได้ถูกนำมาสอดแทรกอยู่ในวิถีชีวิตจนกลายเป็นรากฐาน วัฒนธรรมประเพณีที่สั่งสมสืบเนื่องกันมาไม่ว่าจะเป็นด้านชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม สอนให้มีสติไม่ประมาท มีวินัยทั้งความเป็นระเบียบเรียบร้อย อ่อนน้อมถ่อมตน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความกตัญญู ด้านเศรษฐกิจสอนให้คนมีเมตตา มีการบริจาคทาน แบ่งปันความสุขให้แก่กัน มีผลต่อความสามัคคีและความมั่นคงของชาติ ด้านการเมืองการปกครอง ประเทศไทยมีผู้นำที่ปกครองด้วยทศพิธราชธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน และด้านการศึกษามีการวางหลักการศึกษาไว้อย่างมีขั้นตอน เรียกว่า ไตรสิกขา ได้แก่ ศีล คือการพัฒนากาย ให้ปกติเรียบร้อยไม่นำความเดือดร้อนมาสู่ตนเองและผู้อื่น สมาธิคือการทำจิตใจให้ตั้งมั่น ไม่ฟุ้งซ่านไปตามกระแสอารมณ์ที่เกิดจากความโลภ โกรธ หลง ซึ่งจะก่อให้เกิดความทุกข์และความเดือดร้อน และปัญญา คือ การพัฒนาปัญญาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งทั้งหลายตามที่เป็นจริง รู้ทันโลกและชีวิต รู้ความเป็นเหตุเป็นผล ถอนจากความยึดมั่นถือมั่นได้ ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ดับกิเลส ดับทุกข์โดยสิ้นเชิง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ดำเนินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อสอดแทรกและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ครู และชุมชนโดยเริ่มจากนักเรียนในโรงเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย เพื่อลดปัญหาสังคมและเพิ่มความมีสติสัมปชัญญะให้กับนักเรียนและเยาวชนของชาติในทุกโรงเรียน ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 9-1) โดยมีความคาดหวัง 5 ประการว่าเมื่อโรงเรียนพัฒนาสู่วิถีพุทธและได้พัฒนาจนเป็นโรงเรียนวิถีพุทธที่ชัดเจน จะสังเกตได้ถึงเปลี่ยนแปลงและประโยชน์อันมากมายที่เกิดตามมา ได้แก่

1. นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจนซึ่งเป็นการพัฒนาที่จะทำให้นักเรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข
2. การพัฒนาผู้เรียนที่เกิดขึ้นชัดเจนจะเป็นที่ชื่นชอบและชื่นชมทั้งของครูผู้ปกครองครูและชุมชนที่ได้รับทราบ อีกการยอมรับและความร่วมมือช่วยเหลือจะเกิดขึ้นอย่างทวีคูณ
3. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ของโรงเรียนจะดีขึ้นมากในลักษณะที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาผู้เรียนรอบด้านทั้งศีล สมาธิ และปัญญา ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นกัลยาณมิตรแก่กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อนักเรียน

4. บุคลากรในโรงเรียนพัฒนาตนเองทั้งวิธีการดำเนินงานและวิถีชีวิต ทำให้การทำงานมีความสุข พัฒนาสู่ความสะอาด สว่าง สงบ เพราะความเป็นวิถีพุทธช่วยกล่อมเกลာ

5. โรงเรียนโดยผู้บริหาร ครู บุคลากรและนักเรียน เป็นแบบอย่างต่อสังคมและพลังการพัฒนาสังคมกว้างให้ตั้งมียิ่งขึ้นไป

สภาพอันพึงประสงค์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขนั้นเนื่องมาจากความมีระเบียบวินัยของคนในสังคมซึ่งทุกคนจะต้องยึดถือปฏิบัติตามที่สังคมกำหนดขึ้นหากคนในสังคมขาดระเบียบวินัยอาจจะเกิดความสับสนวุ่นวายได้ฉะนั้นการสร้างระเบียบวินัยให้แก่คนในสังคมจึงจำเป็นต้องวางรากฐานให้กับสมาชิกของสังคมโดยเฉพาะเด็กซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ให้เด็กได้เรียนรู้แนวทางการปฏิบัติตนอย่างมีระเบียบวินัยในโรงเรียนโรงเรียนจึงต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกด้าน ซึ่งรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาการบริหารและการให้บริการต่างๆในสถานศึกษาการเป็นตัวอย่างอันดีงามของครู-อาจารย์การเรียนการสอนวิชาต่างๆ ในสถานศึกษาก็มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมที่ดีโดยเฉพาะด้านวินัยในตนเอง (กาญจนาศรีภาพสินธุ์, 2544, น. 7) การปลูกฝังหรือเสริมสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กมิใช่หน้าที่หรือความรับผิดชอบของผู้ใดผู้หนึ่งหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่งเท่านั้นแต่จะต้องอาศัยความร่วมมือและรับผิดชอบจากหลายฝ่ายด้วยกันโดยเริ่มตั้งแต่จากครอบครัวที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดต่อมาคือโรงเรียนซึ่งมีครูเป็นผู้อบรมสั่งสอนและให้ความรู้ทางจริยธรรมแก่เด็กรวมทั้งสภาพแวดล้อมของเด็กคือสื่อมวลชนพระสงฆ์หรือผู้นำทางศาสนาหรือแม้แต่กลุ่มเพื่อนก็มีส่วนในการช่วยพัฒนานวินัยในตนเองแก่เด็กด้วย (กรมวิชาการ, 2542, น. 21)

จากที่กล่าวมาวินัยจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะพัฒนาทรัพยากรบุคคลและวินัยเป็นเสมือนเครื่องปรุงแต่งขัดเกลานิสาใจคือให้เป็นคนที่มีความขยันอดทนซื่อสัตย์รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยรู้จักควบคุมตนเองและเมื่อเป็นคนที่รู้จักควบคุมตนเองได้แล้วก็จะสามารถแสวงหาวิชาความรู้ต่างๆ มาใส่ตนเองเพื่อให้เป็นคนที่ฉลาดมากขึ้นดังนั้นโรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธจึงมีบทบาทเป็นสถาบันที่สำคัญในการเสริมสร้างความมีวินัยให้แก่นักเรียน เนื่องจากเป้าหมายสำคัญของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธคือการพัฒนาให้นักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมดังที่ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524, น. 23) กล่าวว่าความมีวินัยจะช่วยทำให้นักเรียนรู้จักควบคุมตนเองก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อตัวนักเรียนและสังคมที่เกี่ยวข้องการ ปลูกฝังการมีระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กเพราะการสร้างบุคลิกภาพที่ดีแก่เด็กและผู้มีหน้าที่อันสำคัญในการดำเนินการเสริมสร้างวินัยให้แก่เด็กนักเรียนซึ่งจะเป็นเยาวชนของชาติที่สำคัญก็คือพ่อแม่ผู้ปกครองซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กนักเรียนมากที่สุดรองลงมาคือโรงเรียนแต่เนื่องจากสภาพปัจจุบันพ่อแม่ผู้ปกครองต้องดิ้นรนขวนขวายในการทำมาหากินไม่มีเวลาในการสั่งสอนบุตรมากนักจึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะช่วยพัฒนาอุปนิสัยของนักเรียนให้ดี (เสาวนีย์ ศรีมนตรี, 2539, น.54)

อย่างไรก็ดี จากความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน มีรายงานการวิจัยหลายชิ้นที่บ่งบอกถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะปัญหาครอบครัวที่เกี่ยวกับเยาวชนและนักเรียน ดังเช่น ผลการวิจัยของสัณห์พัฒน์ อรุณธาริ (2544, น. 147) พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เรียกร้องความสนใจ ไม่ค่อย

เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ซึ่งต่อมาสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกับมูลนิธิเครือข่ายครอบครัว และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ทำการศึกษาสถานการณ์ครอบครัวไทย เมื่อปี 2552 พบว่าปัจจุบันประเทศไทย มีประชากร 17.9 ล้านครอบครัวมีประชากรเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 11-22 ปี จำนวน 11.4 ล้าน คนซึ่งอยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวมากกว่า 2.5 ล้านครอบครัว อันเป็นผลกระทบที่ตามมาหลังจาก ปัญหาการหย่าร้างของคนไทยที่สูงขึ้นทุกปีทำให้เกิดครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหา สังคมตามมาอีกมากมาย (สรวมณต์ สิทธิสมาน, 2552,ออนไลน์)และปัญหานี้ได้แพร่หลายลุกลามไป ทั่วประเทศ

เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาของเยาวชนในจังหวัดกาฬสินธุ์พบปัญหาที่น่าเป็นห่วงคือ ปัญหาด้านนักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกที่ไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็น ด้านกิริยามารยาท ด้านการ แสดงความเคารพ ด้านการเรียน ด้านระเบียบวินัย การเที่ยวกลางคืน การติดยาเสพติด การหนีเรียน การค้าประเวณี และอื่นๆ อีกมากมาย (กระจำจ อัฐนาถ, 2551, น. 4) ทั้งที่จังหวัดกาฬสินธุ์มีโรงเรียน ในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนระเบียบวินัย ให้แก่นักเรียนอยู่ถึง 131 โรงเรียน จาก 198 โรงเรียน

โดยที่หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาเป็นจำนวนมากได้ระบุไว้อย่างชัดเจน ว่าความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์การทางการศึกษา ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นสำคัญ ความสำเร็จในการเสริมสร้างวินัยให้แก่นักเรียนจึงมิใช่หน้าที่ของครูเพียงฝ่าย เดียว ผู้บริหารจำเป็นต้องให้การส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ ศึกษาบทบาทในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการ แก้ปัญหาต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการ โรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

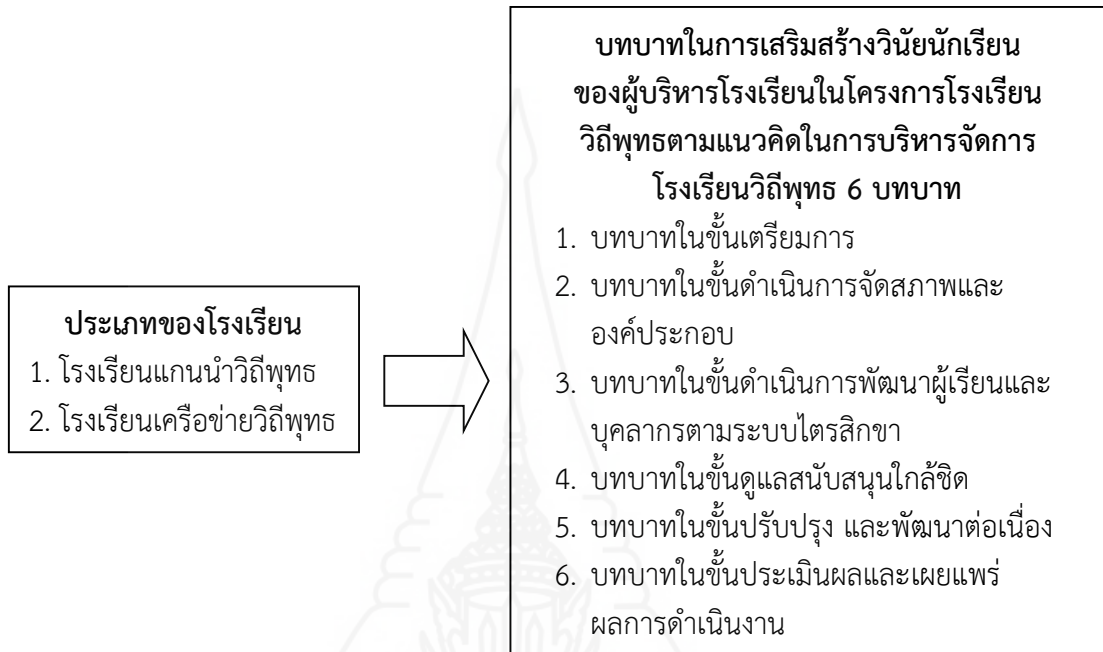
2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนใน โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ จำแนกตามประเภทของโรงเรียน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียน ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนใน โรงเรียนโครงการวิถีพุทธโดยยึดหลักแนวคิดตามบทบาทในการบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ 6 บทบาทสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, น. 17) คือ บทบาทในขั้นเตรียมการบทบาทในขั้น ดำเนินการจัดสภาพและองค์ประกอบบทบาทในขั้นดำเนินการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรตามระบบ

ไตรสิกขาบทบาทในชั้นดูแลสนับสนุนใกล้ชิดบทบาทในชั้นปรับปรุงและพัฒนาต่อเนื่อง และ บทบาทในชั้นประเมินผลและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

ความสัมพันธ์ของตัวแปรในการศึกษา แสดงในกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธไม่แตกต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้ยึดหลักแนวคิดบทบาทในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธตามบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธใน 6 ขั้นตอนโดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านตัวแปร

5.1.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ประเภทของโรงเรียนที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนแกนนำวิถีมุท และโรงเรียนเครือข่ายวิถีมุท

5.1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ซึ่งประกอบด้วย 6 บทบาท (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556,

น. 17) คือ 1) บทบาทในขั้นเตรียมการ 2) บทบาทในขั้นดำเนินการจัดสภาพและองค์ประกอบ 4) บทบาทในขั้นดำเนินการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรตามระบบไตรสิกขา 5) บทบาทในขั้นดูแลสนับสนุนใกล้ชิด 6) บทบาทในขั้นปรับปรุงและพัฒนาต่อเนื่อง และ 7) บทบาทในขั้นประเมินผลและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 199 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 131 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนแกนนำวิถีพุทธ จำนวน 26 คน และผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายวิถีพุทธ จำนวน 105 คน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 โรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ หมายถึง โรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 ที่นำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาใช้ หรือประยุกต์ในการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

6.1.1 โรงเรียนแกนนำวิถีพุทธ หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 ที่ลงทะเบียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธและได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนกลุ่มแรกที่เริ่มต้นโครงการ โดยมีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่โรงเรียนเครือข่ายในการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ

6.1.2 โรงเรียนเครือข่ายวิถีพุทธ หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 ที่ลงทะเบียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ซึ่งได้รับคำแนะนำในการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธจากโรงเรียนแกนนำวิถีพุทธ

6.2 บทบาทผู้บริหารในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ในการพัฒนานักเรียนให้มีไตรสิกขา มีศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งจะส่งผลให้เป็นผู้มีวินัยในการดำรงชีวิตตามวิถีพุทธ โดยดำเนินการตามแนวทางการบริหารโรงเรียนวิถีพุทธ 6 ขั้นตอนดังนี้

6.2.1 บทบาทในขั้นเตรียมการ หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการวิถีพุทธ กำหนดเป้าหมายจุดเน้น วิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนสร้างความตระหนัก และพัฒนา ความรู้ทักษะให้แก่ครูแต่งตั้งบุคลากร ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน พระ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน เพื่อแต่งตั้งเป็นเครือข่ายจัดประชุมชี้แจง สัมมนาประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบถึงความสำคัญในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนและเตรียมสื่อเอกสารข้อมูล แหล่งเรียนรู้ ศึกษา ดูงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนวิถีพุทธ

6.2.2 บทบาทในชั้นดำเนินการจัดสภาพและองค์ประกอบ หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ดำเนินการจัดการด้านสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาศีล สมาธิ และปัญญาจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนให้มีการคิดวิเคราะห์ พิจารณาหาเหตุผลที่ดี จัดให้มีบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่ดี และจัดกิจกรรมพื้นฐานชีวิตที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ให้มีความรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

6.2.3 บทบาทในชั้นดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สนับสนุนให้ครูมีการวางแผนจัดการเรียนรู้ด้วยการบูรณาการหลักไตรสิกขามาใช้ในทุกลุ่มสาระการเรียนรู้ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมบริหารจัดการเจริญปัญญาเชิงวิद्यากรหรือนิมนต์พระมาให้ความรู้และอบรมสั่งสอนนักเรียนเผยแพร่กิจกรรมการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนวิถีพุทธ

6.2.4 บทบาทในชั้นดูแลสนับสนุนใกล้ชิด หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ มีการนิเทศติดตามกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยนักเรียนให้ดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ให้คำปรึกษา และชี้แนะ ช่วยเหลือในการดำเนินงานสนับสนุน งบประมาณ ทรัพยากรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน

6.2.5 บทบาทในชั้นปรับปรุง และพัฒนาต่อเนื่อง หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ เปิดโอกาสให้นักเรียน ครูและผู้ปกครอง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียนตรวจสอบข้อมูลและนำคำชี้แนะของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน

6.2.6 บทบาทในชั้นประเมินผล และเผยแพร่ผลดำเนินการ หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธแต่งตั้งคณะทำงานและมอบหมายหน้าที่ให้รับผิดชอบโครงการประเมินผลการดำเนินงาน กำกับให้มีการทำแฟ้มประวัติและบันทึกการทำความดี ยกย่อง เชิดชูเกียรตินักเรียนผู้มีวินัย ประพฤติดีเป็นแบบอย่างในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม และจัดให้มีระบบแจ้งผลการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

6.3 วินัยนักเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ หมายถึง นักเรียนในโรงเรียนวิถีพุทธ มีพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการพัฒนาตามระบบไตรสิกขา มีองค์ประกอบด้าน กาย ศีล จิต ปัญญา คือ มีคุณลักษณะ กิน อยู่ ดู ฟังเป็น ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความสุข ดังนี้

6.3.1 ด้านกาย นักเรียนบริโภคใช้สอยปัจจัย 4 ในปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสม ได้คุณค่าอย่างแท้จริงดูแลร่างกายและการแต่งกายสะอาด เรียบร้อยดำเนินชีวิตอย่างเกื้อกูลสิ่งแวดล้อม

6.3.2 ด้านศีล นักเรียนมีศีล 5 เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตมีวินัย ซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาสามารถพึ่งตนเองได้หรือทำงานเลี้ยงชีพด้วยความสุจริต

6.3.3 ด้านจิต (จิตใจ/อารมณ์) นักเรียนมีความกตัญญูรู้คุณ ตอบแทนบุญคุณ มีจิตใจ เมตตา กรุณา (เอื้อเฟื้อแบ่งปัน) ต่อกันทำงานและเรียนรู้อย่างตั้งใจ อดทน ขยันหมั่นเพียรมีสุขภาพจิตดี แจ่มใส ร่าเริง เบิกบาน

6.3.4 ด้านปัญญา นักเรียนมีศรัทธาและความเข้าใจที่ถูกต้องในพระรัตนตรัยรู้บาปบุญ คุณ โทษประโยชน์ มิใช่ประโยชน์ใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาแสวงหาความจริง และใฝ่สร้างสรรค์พัฒนางานอยู่เสมอรู้เท่าทันเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาชีวิตและการทำงานได้ด้วยสติปัญญา

6.4 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาราชการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2558

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการบริหารและพัฒนา บพบาทของตนในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนได้

7.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการจัด หลักสูตรฝึกอบรมและพัฒนาบพบาท หรือกำหนดนโยบายพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดได้

7.3 ผู้สนใจโดยทั่วไปสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์และพัฒนาวิธีการหรือ กิจกรรมในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนได้

